

A redki so, kateri to knjigo bero,
le gledajo jo na vezavo;
če vidijo njeno obleko krasno,
po svetu nje trobijo slavo.

Toda če vezava po vseči jim ni,
v kot vržejo jo zaničljivo;
da tamkaj med staro naj šaro strohni,
o njej govore prezirljivo.

A lahko, da knjiga zavržena ta,
nekrasnih platnic in nečedna,
od one, ki krasno obleko ima,
več mnogo, premnogo je vredna.

Ko torej prebirate knjigo srca,
na njene platnice ne zrite,
temveč le na to, kar ta v sebi ima! —
Berite to knjigo, berite!

Pomladi.

Vrnila spet se je pomlad,
spet log in gaj cveti,
iz cvetnih, pisanih livad
spet pesen se glasi. —

Kaj mi pomaga cvetje to,
če meni ne cveti,
kaj mi pomaga petje to,
če drugim se glasi?

Slavko.

Pesmica „Le poj!“ je pač vsem ugajala
in je res ljubezniva. Samo takega ponav-
ljanja nimamo radi, kakor je:

Ko cvéla še mi je mladost,
ko cvéla še mi je radost.

Mlade pesnike prosimo nujno, naj nikar ne
kopičijo brezpotrebnih besed. Le jedno —
dve mašili, pa je lepota pokončana. Tretja
pesmica obdeluje težaven predmet, kateremu
pesnik ni kos. „Pomladi“ je nekam čudna.
Zakaj pa pesniku ne cveti (!) pomlad, zakaj
se „petje drugim glasi“ in ne njemu? Ali
je pesnik morda v ječi? Kolikokrat greše
naši mladi pisatelji in pesniki proti jasnosti!
Kar ni jasno, kar ni umevno, to ni lepo.

L.

Da bo kaj razlike, priobčujemo tu iz ve-
like zbirke raznih pesmij, ki jo je našel
g. V. Kramaršič, to-le pesem. (O zbirki sami
bomo pozneje govorili.)

Pohorski kmet.

Od pohorskih kmetov vam hočem zapet',
kak' mor'jo pri delu veliko trpet'.
Ma žage in mline in vel'ke planine,
po osem volov, zraven tolarjev stov.

Kak' hitro petelin en mal zakriči,
že Pohorc družino na polje podi;
si froštik pripravlja, vozove popravlja,
volar si pa volc na pašo goni.

Ob petih že froštik na mizo tišči,
ob šestih že tam po planinah vrešči;
si seka 'no žaga, 'no plohe prilaga,
grmi pom pom pom prot' žagi navdom.

Do žage privleče, spodaj zvali,
'no jopič dol' sleče, k' se močno poti;
od truda sopiše, z rokavom se briše,
ker robca al' tihelca v aržetu ni.

Po žagi pa žagmošter glasno sviži,
sam sebe ne čuje, ker voda troši,
si žago vglihava, po deski vrezava,
da jezbec, lisica v pečovje zbeži.

Kmet deske nabaše vsak voz petdeset,
'no vole napreže, pa vklepe jih spet.
„Ihc plavec, hajc muri“, tak' z gajžlo jih kuri,
„Hanasja, hajc, hajc“, kar moreš, zdaj vlajc.

V četrtek si deske na trg pripelja,
jih purgarjem drago za d'narje proda;
d'nar v tihel zavije, jih nekaj zapije,
v soboto po noči prot' domu ravna.

Po poti si poje: Juhe, hola, draj“,
'ma jopič čez ramo, klobuček v en kraj,
tok k domu prikima, se lepo naštima,
de ženko zbudi, večerjo dobi.

V nedeljo brez skrbi počiva do dne,
za froštik se mesa in štrukljev naje;
ga žeja obdaja, prot' birtu perhaja,
se vina napije, ker vode ne sme.

V nedeljo prot' cirkvi tobak prikadi,
pod lipo zeleno se v senco zvali;
se tam oddihuje, tobak nadevuje,
ko vkup odzvoni, še tobakec kadi.

Kedar mešnik pristopi in pozvoni,
se Pohorc počasi proti cirkvi ravna;
še zunaj postaja, je takega kraja,
de njemu za pridgo veliko — nič ni.

Kedar pridgar pijance zadevajo zlo,
pri vratih Pohorc zvija z glavjo:
„Ne mor'jo živeti, pijancev trpeti:
sami ga pa koj. popivajo zloj.“

Po maši pa Pohorc spet v lituš hiti,
po mizi vrezava, duhovne roti:
„Po kanceljnu krega, pijance zadeva,
gospod ne ve, kaj člov'k trpi.

En kmet po cel teden v planini trpi,
de si še kak krajcer k nedelji dobi;
cel teden voluje, v planini ležuje
v nedeljo pa v cirkvi zadremlje, zaspi.“

Nek paver cel teden v bircavzu sedi,
v nedeljo pa gvišno k' domu beži;
po leti pa vala se tam,
po zimi na peči, al' kje mu je.

Kedar pa segocjon z grešine dobi,
tak cokle zadrevi, pod klop zakadi,
'no škornje obuže, gospočko germuje,
ves vmazan, 'no rusast v grešino leti.

Nekaj pesmij Jurija Vodovnika.¹

2. Pesem od pustnih deklet.

Začnem svet preišljevat,
kako zna ljudi golfati,
enim stri žalost, britkost,
drugim veselje, sladkost.

Vesele so taiste žene,
ko so v tem pustu zaročene,
veselijo se tega največ,
ker ploha jim treba vlačit ni več.

Dekleta bodo žalovale,
ki brez moža so ostale,
imajo strah in tud' trepet,
ker bodo vlačile plohek spet.

Dekleta so se skupaj zbrale,
zavolj ploha svét držale:
stal na miru sem ta čas
slišal sem prav mili glas.

Najstarejša milo zdihne,
žalostno svoj glas povzdigne,
te mlade pa poslušajo,
milo zdaj zdihujejo.

Prav'jo, „Me vboge sestrice,
kaj bo z nami, vboge srotice,
ko nas je zapustil ta svet,
bo treba ploh nam vlačit spet.“

„Jaz sem s'rota mal' še živa,
ker vidim, da bom skor že siva;
vse zaupanje je preč,
moža se ne troštam več.“

„Takrat nimam pač nič žmoha,
kadar mislim si do ploha,
ker prestrašno to ime
men' tak silno k srcu gre.“

„Prej ko bom ploh vleč' začela,
tisočkrat bom omedlela,
bojim se, da bi mi takrat
duša ven ušla skoz vrat.“

„Dekleta kmetov ali s purga
ne bodo proste te nadloge,
ko b' bil oče prav en grof,
bode mogla vlačit ploh.“

Deklete so se objokvale,
ko so pri plohu v strahu stale;
ta stara jim povelje da,
kaj storit' vsaktera 'ma.

Micka, Barbka, Katarinka,
prinesite dva fest štrika:
Urška, Nežka gre z metljoj,
da bi jih gonila ž njoj.

3. Od strupa.

Taisti možje poslušajte,
ki vso frajost ženi date,
da vse po njeni volji gre,
potem pa možam vam gorje.

Žena gre v vas na gostijo,
Na kak furoš, klabasijo,
moža pa doma pusti,
in mu ojstro naroči:

„Najprej hišo boš pomedel,
pólj boš močnik z piskra snedel,
zgodaj pojď koštrune past',
in var', da kdo ne pride krast'.“

Iz hiše žena kmal' odide,
na misel ji še nekaj pride,
Da v keldri je poln' lonc medu,
in vrne se nazaj domu.

„Imam še nekaj naročiti,
noter v keldri je pokriti
eden polni lonč strupa,
var', da ne pokusiš ga.“

Če le prst v nja pomočiš,
kakor Judež se razpočiš;
vse to moraš dopolniti,
kar ukažem ti storiti.“

Mož je zvesto vse dopolnil,
koštrune je na pašo gonil,
volk mu je bil en'ga vzel,
mož pa stoče, kaj b' začel.

„Ko pride žena, kak bo huda,
praskala me bo brez truda,
pred njenoj šiboj bom prevpil,
ker sem iz lonca strup zavžil.“

¹ Jurij Vodovnik je narodni pohorski trubadur, ki je z beraško palico hodil po vaseh in zlagal za kos hruha ali čašo vina pesmice raznih vrst. Njegovih pesmij se je med štajerskim ljudstvom ohranilo sila veliko. Rajni Slomšek celó — tako pravijo — jih je mnogo predelal in izdal. Kar jih tu podajemo, to je nabral g. Vek. Kramaršič, kapelan v Vitanju. Tudi „Pohorski kmet“ na platnicah 7. števil. je delo našega pesnika.

Ko sem strup iz lonca snedel,
potem sem se na post'ljo vlegel,
strah me trese in obup,
ker sem snedel z lonca strup.“

Žena pride domu pijana,
mož pa tam na post'lji jamra;
ojstro ga je vprašala,
„Kak si kaj var'val doma.“

Mož je strahoma povedel,
da je volk koštruna snedel;
žena vpije in regla,
ko de b' b'la obsedena.

Mož pa prosi jo za gnado:
„Imej še potrpljenje z mano,
saj bom že glih skoraj vmrl,
ko sem strup iz lonca snel.“

Žena pravi: „Mož presneti,
kdo je rekel, med požreti,
zdaj ti bom zavila vrat“,
mož pa skoči ven takrat

Zunaj se pod okno vsede
Žena v hiši svojo misel prede,
vlila mu je na glavó
iz štumbra umazano vodó.

Mož pa pravi, „To je sreča,
da ni s tega gromenja toča,
da je taki dež mehak,
to je sreča tauženkrat.“

4. Vitanjski in vojniški mesarji.

Poslušajte, naj povem
zdaj novico vsim ljudem,
kako mesarji v Vitanji meso
kot šretelj trdo kravje za telečje predadó.
„V Cokelburk¹ predati to meso me ni sram“:
tak je d'jal prot' meni flajšar sam

Kupil vendar sem ga, stari Jur',
kuhal sem ga celih osem ur,
pa ga nisem mogel jesti,
moral sem ga z mize nesti,
ker b'lo je trdo kakor konjski rog.
Jaz stari Jurček — čekanov nimam več okrog.

Ko bi le župa pridna bila
za siromaka stariga;
pa kaj — mesar pač nič ne mara,
ta boljše stikeljne za se prišpara
al' pa za domače purgarje,
ko ga vsaki petek jé.

Šumej mu je kravo dal,
ker se je bolezní zbal;
krava stara je že bila,
vse zobe je že zgubila,
tisto je mesar zaklal
k vel'ki noči jo je ven dajal.

Tega jaz ne kupim več,
ko b'ga glih ne jedel neč,
pojdem rajše v mesnice,
tje v Vojnik al' v Konjice;
boljše tam dobim mesú,
od tam ne bom ga dajal psu.

Ljudje, poslušajte me vsi,
kako se v Vojniku godi.
Nazaj ga prinesejo,
„premastno je“, rečjo.
„Norc, bi ga mej bil vzel,
pa b' župce talar več zajel.“

Pritecite. kmetje, sam,
priženite vole k nam,
tu so gotovi denarji
pri vojniškim mesarji,
tu se prata tud' dobi,
lahko vsak se preživi.

Kter debele vole 'ma,
naj v Vojnik jih pelja,
za vitanjske mesnice
dobre suhe so telice,
juho stare krave naj sami
flakajo purgarji v Vitanji.

¹ Cokelburk imenuje pesnik svoj rojstni kraj Skomre zato, ker stanovavci te vasi nosijo cokle iz lesa na nogah. Imenujejo se pa tudi Vitanje (Weitenstein) „Cokelpurk“, ker je ta trg največji kraj na južnem Pohorju. Pohorci si delajo cokle sami, in je to obuvalo zelo prikladno za pohorske hribe. Hoja je v coklah malo neprijetna. Ropotajo pa po kamnih tako, kakor bi se čule prazne stope. Izraz o hoji je: coklati, coklariti, kleplari, n. pr.:

S coklam kleplari,
se malo pošali,
jo prime čez pas,
tak' gresta prot' vas.

Ni lep primer, pa čul sem te besede že večkrat na Pohorju. To je za mladino nekaj opomin, ter se ga posebno dekleta sramujejo.

Vsebina 16. zvezka.

	Stran
O lepoti. (Spisal <i>dr. Fr. L.</i>) [Dalje.]	481
Sinov sen? (Zložil <i>Silvin Sardenko.</i>)	484
Včasi na vasi. (Zložil <i>Silvin Sardenko.</i>)	484
Vzorom. (Zložila <i>Ljudmila.</i>)	484
O ta testament! (Novela. — Spisal <i>Podgoričan.</i>) [Dalje.]	485
Ali sem res umrl? (Spisal <i>Kancijan.</i>)	492
Lužarji. (Slika. — Spisal <i>I. S.</i>)	496
Socijalni pomenki. (Piše <i>dr. Ivan Ev. Krek.</i>) [Dalje.]	500
Sibirska železnica. (Sestavil <i>A. L.</i>)	503
Književnost	508
<i>Slovenska književnost.</i> Janka Kersnika zbrani spisi. Zvezek I. Sešitek 1. — Razlaga drugega lista sv. apostola Pavla do Korinčanov. — <i>Hrvaška književnost.</i> Knjige „Matice Hrvatske“ za I. 1899. Poviest novoga veka od god. 1453. do god. 1789. — <i>Ruska književnost.</i>	
Mislíce — iskrice. (Pregovori, prilike, pametnice. — Nabral in napisal <i>Ž. V. Suhorski.</i>)	511
Časopis	512
Razne stvari	512

Na platnicah.

Nekaj pesmij Jurija Vodovnika. 5. Jurij Vodovnik, slavni pohorski pevec in pobožen kristijan skomarske fare. — 6. Prijatelji Tomažičevi. — 7. Od Landškiga grada. — 8. Pesem od soldatov. — *Raspis nagrad.*

Slike.

Anton Martin Slomšek	489
Glavna vrata v Pekingu	497
Vrata in ulica v Pekingu	504
„Visoka cesta“ v Pekingu	505
Sibirska železnica	507
Kitajski cesar Kuang-ssü	512

Listnica uredništva. Andreana: Ker le tako želite, da Vam povemo svojo misel o pesmi „Zakaj“, bodi! Da je pesemca precej slabotna po mislih in po obliki, ste menda čutili že sami. Vi ste stali mnogokrat za gardino, ko je Vaša izvoljenka klavir igrala in prepevala. In pravite: „Nevede si mi razkrila ljubezen svojo ti zame.“ E, kaj pa, ko bi se motili? Morda je pa vse tisto za kakega drugega? Pa bodi tako ali tako, stvar je okorna, kakor tudi še posebno zadnja kitica. Ako se zgane gardina, ne da bi vedeli, kaj jo je zganilo, utihnili bi tudi Vi in mislili, da je za gardino kak — maček ali celó ropar. Torej ni prav pametno vprašati deklet dvakrat, zakaj je nehala peti.

Listnica upravnništva: G. L. P. v K.: Ako Vam pošta pregiblje in mane list, opozorite ekspedicijo na ta nedostatek in prosite, da naj Vam dostavlja list neupregljen. Ako to ne bo nič izdalo, sporočite nam, da si poiščemo pravice.

Dobé se še letniki: IV. po 4 K, V. po 6 K, VII., VIII., IX., X., XI. in XII. po 8 K.

Nekaj pesmij Jurija Vodovnika.

5. Jurij Vodovnik,

slavni pohorski pevec in pobožen kristijan skomarske fare.

Moj rajni ljubi oče
so bili vbogi cimerman,
so stav'li hiše, koče
skomarskim farmanam;
tesali so za stavbe les,
popravljali so mline vmes.
So bili pintar in kolar,
'no skomarski coklar.

So kratke hlače 'meli,
kmečki lodnast jopič dolg;
ponižno so živeli
od svojih mladih nog.
Osemdeset in sedem let
so dopolnili na tem svet';
potem so v dolgo večnost šli,
kot bomo enkrat vsi.

Življenje dobro vse je preč,
ne morem si pomagat' več;
s težavami sem ves obdan,
žalujem noč in dan.
Že golo glav'co nosim,
po drugih krajih grem;
okol' vse sorte pesmi trosim,
ne zmanjka m' jih nikol!

Poznajo me s'romačeka,
mi radi dajo vinčeka,
in ko se z vincem poživim,
zapojem rad ljudem.
Veliko sukna sem natkal,
še več sem pesem osnoval;
nar manj je pa per Skomri jeh,
ker 'majo 'z tega smeh.

Perjatlov pa po svet' imam,
ki jih obiskat' znam. —
Trikrat deset in devet let
sem bil Vodovnik Jurij star,
sem moral pa udovo vzet',
jo peljat' pred oltar.

6. Prijatelji Tomažičevi.

Jaz imam dobre prijat'lje tri,
tam dol v Špitaljski fari,
tu v mojem kraju takih ni,
čeglih so znanci stari.

Sem prišel v faro Čresensko,
v Špitalsko in Frankolsko,
tam dol mi je prav dobro šlo,
sem hodil po beraško.

V tem letu tisoč osem sto
pet ino štirideseti
je rekla kukojca: „kuku,
Tomažič gre po svetu.“

Te prve dni sem v Brcah bil
pri preloškem Mihelu,
dobrot sem si zadosti vžil,
dva dni je to trpelo.

V pondeljek pridem k Zdolščeku,
vinograd so kopali,
kopačev devetnajst je blo,
pa brž so me spoznali.

Ko me je videl gospodar,
prisrčno me pozdravi,
naj njega Bog oblagodar'!
me hitro v hišo spravi.

Vse delo je pustil na stran,
je hitro v kelder tekkel,
„Bog ti žegnaj, kar ti dam,
le pij in jej“, je rekel.

Njegova žena Lizika,
je froštik naredila,
Od Jureka Tomažiča
zahvaljena je bila.

Osnažena je hiša b'la,
prav čedno pometena;
pri taki hiši se pozna,
da tam je pridna žena.

Potem se spravljaj sem naprej,
sem prišel taj k Štantetu.
Tam je en veseli kraj,
se daleč vid' po svetu.

Pri njem sem bil tri cele dni,
na miru sem počival,
kar moje srce poželi,
sem vse do volje vžival.

Sem včasi pisal, včasi bral
in tud' na peč se zdeval.
Otroke zibal in var'val,
kopačam sem prepeval.

Ko sem se spravljaj pa domu,
so me lepo obdar'li,
kar vejo, da je zame blo,
so mi noter v torbo djali.

Le Bog jim svoj svet žegen daj
in tud' to ljubo zdravje,
in enkrat dušam sveti raj,
pri Mater' Božji zglavje.

Zahvaljen bodi večni Bog
za vse prijat'lje moje;
od vaših ljubeznivih rok
se naj ta pesem poje!

7. Od Landeškiga grada.

V Landeški grajščini Landeker stanuje,
pa štibre nobeden ne odrajuje.
Landeška grajščina na skali stoji,
pa pauri podložni se je ne bojé.

Landeška grajščina je s kufram b'la krita,
zdaj manšafti nima, je z deski obita,
raztrgana čisto, podrena na pol,
'ma župan Landeški iz kam'na tam stol.

Landeški poštmajster 'ma konje in vole,
'no svoje kočije, pa smrekove stole,
ni štale, ni ute, ni strehe za voz,
ni konje kam vganjat, poštmajster je skoz.

Landeški skrbnik 'ma hlače rumene,
od znotraj rudeče, po starem nar'jene.
Landeško grajščino 'ma pokneženi grof,
'ma špičasto kapco, na kapci lep knof.

Poglejte na skali Landeško grajščino,
kak' žalostno gleda na celjsko dolino,
iz starega sveta največji razgled
tam gor je stan'vala gospoda popred!

Nevsmiljena vojska je tistokrat bila,
Turinskiga kralja z imenom Atila,
je grade in moste strašansko razbil,
štimano gospodo dol z grada spodil.

Oh kaj vse v teh časih vbog kmet je trpel,
na tako višino kamenje nosil,
je prišel sovražnik te grade razdret',
to se je godilo pred štiri sto let.

Tu v gradu so grofi in knezi stan'vali,
so žvenkali, peli srebrni bokali:
zdaj sove neznano se tamkaj deró,
za tiste gospode vegilje beró.

8. Pesem od soldatov.¹

Kak žalostno sonce gor gre,
žalostno moje je srce,
žalost velika za me je teška,
de skorej ne morem zapejt.

Kak revno sem živel na svet
do enoindvajsetiga let;
puška me čaka, grem v soldata,
m'rskt'rga nam bratca ta puška vmori.

Sestra, še to ti povem,
staršev zapustit' ne smeš,
lepo jih bogaj in jim pomagaj,
še te bo Jezus vesel.

Oče, podajte roko,
od mater tud' vzemem slovo,
grem skrez grešine, vel'ke planine,
teško če še pridem nazaj.

Oh, temne so naše noči,
vel'ke so mater' skrbi,
ste me vel'krat povili, gori zredili,
še to naj vam Jezus plačí.

¹ To pesmico je zložil nekemu vojaku Juri Vodovnik, iz Skomer doma, ki s'm ga dobro poznala jez b'la.

Listek, na katerem je ta napis, je iztrgan iz sešitka.

Razpis nagrad.

1. Za *dve dobri povesti*, ki naj obsegata približno po 2 $\frac{1}{2}$ —3 tiskane pole našega lista oblike, razpisuje uredništvo *dve nagradi po 200 kron.*
2. Za *dobro povest* (roman) v obsegu 7—8 tiskanih pol našega lista oblike razpisuje uredništvo *nagrado 500 kron.*

Rokopisi naj se po običajnem načinu pošljejo uredništvu do 8. grudna t. l.

Uredništvo „Dom in sveta.“

Vsebina 18. zvezka.

	Stran
Jurij Vodovnik, slovenski trubadur. (Spisal <i>A. Kramaršič</i> .) . . .	545
Materi . . . I., II., III., IV., V., VI. (Zložil <i>Vinko Vinič</i> .) . . .	548
O ta testament! (Novela. — Spisal <i>Podgoričan</i> .) [Dalje.] . . .	549
Novo življenje. (Povest iz našega trga. — Spisal <i>I. Kremen</i> .) . . .	557
Gospa Marija. (Z naših gorá. — Spisal <i>Fr. Kočan</i> .) . . .	562
Povest od belih cest. (Zložil <i>Silvin Sardenko</i> .) . . .	567
Socijalni pomenki. (Piše <i>dr. Ivan Ev. Krek</i> .) [Dalje.] . . .	568
Velikanski daljnogled na razstavi l. 1900. v Parizu. (Spisal <i>dr. Simon Šubic</i> .) . . .	572
Književnost . . .	575
<i>Ruska književnost.</i>	
Časopis . . .	576
Razne stvari . . .	576

Na platnicah.

Nekaj pesmij Jurija Vodovnika. 12. Sedanji čas.

Slike.

Harfinistinja. (Slikal <i>M. Sternén</i> .) . . .	553
Pariška razstava:	
Veliki daljnogled . . .	561
Palais de Lumière . . .	568
Prizor iz švicarske vasi . . .	569
Li-Hung-Čang, podkralj kantonski . . .	576

Častiti naročniki naj oprosté, da se je zakasnila toliko ta številka „Dom in sveta“. Bolezen je hudo obiskala gospoda urednika in položila v posteljo. Nevarnost ni pri kraju in bati se je najhujšega. Priporočamo ga v prav toplo molitev: da bi mili Bog odvrnil od našega naroda velika nesrečo, ki bi ga zadela s izgubo neumorno delavnega gospoda urednika.

Upravništvo „Dom in sveta“.

Dobé se še letniki: IV. po 4 K, V. po 6 K, VII., VIII., IX., X., XI. in XII. po 8 K.

Nekaj pesmij Jurija Vodovnika.

9. Lepa nedelja pri sv. Jakobu v Resniku pred sto leti.

Pri svetem Jakobu je b'lo opravilo;
folka je sila veliko tam bilo.

So z Rešnim Telesom procesjo začeli,
kakor se šika na lepi nedeli.

Ni b'lo bandera, tud' ni b'lo nič križa,
kteri v procesji to orengo viža.

Svetega Jakoba na enem štili
so namest križa v procesji nosili.

Staro podobo so lepo častili,
so mu en krajček klobuka odbili.

Noben'ga nebesa tud' niso imeli,
so pa 'no staro marelo razpeli.

So jo nad Rešnim Telesom držali,
pa že pri prvem bangelji zažgali.

Vidmarca brhka je naglo skočila,
da je en kosce marele vgasila.

Kar je b'lo kože, je vsa se zažgala,
štanga in kapca le sta še ostala.

Rajni Petelinjek marelo je nosil,
in gospod fajmeštra zamere je prosil.

Ko pa končano j' b'lo sveto opravilo,
mašniki 'mel' so imenitno kosilo.

Suhega meseka so jim skuhali,
pa niso v župo nič nudelcev djali.

Na mizo postav'jo: „Tu svinjska je juha,
koljk' se vam ljubi, narež'te si kruha!“

Ni b'lo nič ajmofca, kisele župe,
nič b'lo nič soli, tud' ne kake štupe.

Stolov so pa po soseski iskali,
ti eni sedeli, ti drugi so stali.

Skomarski fajmešter so se smejali,
nož ino vilce¹ pred mežnarja djali.

Ta, ko je rezat jel svinske ušesa,
nekaj j' le dol dobil terdega mesa.

Da bi kaj prate b'lo, ni b'lo mogoče,
„Zdaj še presuho to ljubo je ovče!“

In ko so gledal' pò kaki solati,
„Kdaj še ta zrela bo!“ rekli so mati.

Tudi tri frajlce so k mizi se sedle,
pa so vse tri z en'ga talerja jedle.

Žegnansko vino tud' vse se stočilo,
da b' svetem' Jakobu v čast vse to bilo!

Ni b'lo nič dacarjev, ni b'lo žendarjev,
vsakemu ostalo še nekaj je gnarjev.

Tist' gospod fajmešter so takrat tam bili²,
ki so na Teharjih svet zapustili.

(Priobčil *Ant. Slatinšek*, župnik.)

¹ Jedino skomarski župnik je prihajal kot sosed navadno pomagat v Resnik.

² Na fari sv. Kunigunde na Pohorju na Spodnjem Štajarskem, v kateri fari je daleč notri in visoko v Pohorju jedina podružnica sv. Jakob v Resniku, je bil takrat Martin Lampe, od ondi odšel 23. mal. travna l. 1806, umrl na Teharjih l. 1850.

10. Pesem od Germana.¹

Jaz sim German imenovan,
pijem vince vsaki dan,
'mam vinograd obdelovat',
naj bo rezat' al' kopat'.

Nograd imam v strmi gor',
tam, kjer vince najbolj zor',
je rumen ku čist' zlato,
vsak dan pijem ga lahko.

¹ German je bil župljan skomerske župnije, velik prijatelj Vodovnikov. To pesmico je zložil Vodovnik v gostilni pri Javorniku v Skomrah, ko sta skupaj pila likof. Pisal jo je z ogljem na mizo. Javornička mu je pa smeje podala kos zamazanega papirja in razklan svinčnik, rekši: „Jur, t'le 'maš en kos prifa.“ Vodovnik ga je vzel in se rogajoč pošalil: „Kej 'maš pa un kos? ta pisan?“

Hišo 'mam na solnčnem kraj',
tam, kjer sneg skopni najraj;
okol' 'mam travček lep zelen,
z drobnimi rožcami razcvetljen.

Zrav'n 'mam pa vrtec lep,
noter rad špincerat grem;
pregledujem rožice,
pisane vijolice.

Zjutraj, ko se prebudim,
noter vrtec gledat grim,
slišim drobne ptičke pet',
lehku sem vesel na svet'.

Majolko 'mam pa jaz najraj,
z vincom štrihano s seboj,
zmirom pojem, žvrgolim,
'z glaška vince pit' želim.

11. Od graške in šmarske doline.

Oh, kako je pač lušno po gornih krajeh,
po graških dolinah, po šmarskih vaseh,
oj, kdo je tol'k cerkvic pozidati dal,
glih ko bi rož samih nas'jal!

Na starem se trgu cerkev svetli,
na gradu že druga široka stoji,
tam novi zvonovi prav lepo pojó,
vsim vernim veselje veliko dajó.

Na Humci že druga vesela stoji,
Marija Devica se noter časti,
tam ura iz turna kristjana budi,
posebno ta brumne, pobožne ljudi.

Ko k vratem pah pridem me zlo veseli,
ker mežnar mi cerkev odpirat hiti;
nebeška kraljica se v troni časti:
Marija, Marija, kak' lepa si ti!

Svet Marka, svet Lukež popevala sta,
kako je Marija v nebesa gor šla,
de ona kraljica je svetih nebes,
v tem vel'kem oltarju zares.

V malem oltarju se kažejo nam:
je sveta Lucija, 'no sveti Flor'jan,
svet Jurij, svet Ahac v oltarju sta dav'n,
Polona in Agata tudi ste zrav'n.

Vsred graškega mesta ste cerkvice dve,
kdaj zidane te ste, pač nihče ne ve,
ta druga je vel'ka, nam srce mehči,
v njej dosti je lepih in dragih reči.

Tam gor na Planiši sveta Urša stoji,
po Stajerskem gleda in Boga časti;
veliko prestala na zemlji za nas,
časti jo zdaj veliko Planinšče va.

Po graških dolinah me prav veseli,
po hribih, dolinah je polno cerkvi,
svete Ane pa cerkev visoko tam gor,
prav žalostna je, zapušča se skor'.

Svet Peter tam blizu Koroškega je,
ta cerkev najlepša črez druge je vse,
dva turna nam kažeta, de je svetnik
svet Peter apostel res en bil velik.

Na meji Koroške spet cerkev stoji,
kir romar odpustke le tam zadobi;
je svete Marije dobri spomin,
na križu pribit je noter Bog Sin.

To cerkev so puvale dolgo popret,
bo zdaj ko menda črez petdeset let,
ko bili začeli so ljudje taj it',
Boga in Marijo častit

Tud' Šmartenska fara 'ma vel'ko cerkvi,
pravica ta stara še tamkaj živi,
v turjaškem šentili so cerkvice tri
sam Bog se po tistih časti.

Svet Filip na veselim holmcu stoji,
tud' on se v tim novim oltarju časti;
svet Tomaž 'ma tudi prenovljen oltar,
ga je Starmečnik poštimal koj večji tal.

Svet Jakob v Pamolčah 'no sveti Šentjavž,
Marija na Homci 'no sveti Miklavž,
požegnajte polje po gornih krajeh,
po graških in šmarskih vaseh.

Oh, kak so vesele te cerkvice vse,
zbudijo tud' moje zaspano srce;
per cerkvah ti turni nam kažejo pot
gor v sveta nebesa odtod.

De b' mežnar Mariji na Homcu bil zdrav,
ko Jurju Vodovniku fruštej je dau,
žena njegova je dala mu beli kafe,
prav lepo domače pozdravla ga je.

Nekaj pesmij Jurija Vodovnika.

12. Sedanji čas.

Eno pesem peti,
očitno vsim na glas,
en malo v misel vzeti,
le-ta vsakdanji čas:
kak' se ljudje zdaj nosijo,
po svet' pregrehe trosijo,
kak' žalostno je slišati,
kaj tak'ga od ljudi.

Pa vender je verjeti,
ker sami vidimo,
če hodimo po sveti,
kaj vse zaslišimo,
nas hudi časi stiskajo
tako ljudi tožujejo,
pa vender žaliti Boga
nobeden ne nehá.

Napuh in prevzetija —
ta poglavitni greh,
nedolžnosti morija
se vlačí po krajeh.
Krivica in nevsmiljenje,
sovraštvo in prepiranje
divja po svetu kakor zver,
ljubezni ni nikjer.

Se ropa ino krade
se kolne in goljufa,
pozabijo se rade
zapovedi Boga:
nedelje ino praznike
opušča božja služba se,
vgasuje svete vere luč,
ki je nebeški ključ

Po mestah in deželah
je zdaj vse polno zmot,
ljudi so se začeli
zdaj pačiti povsod:
drug drugimu se lažejo,
za hrbtom fige kažejo,
imajo vso zaspano vest,
in Bogu so nezvest'.

Še eno mi poznamo
pregreho med ljudmi,
ko se iz vsak'ga stana
po blatu valjajo:
ji sploh pijanost pravimo
pa se je nič ne varjemo;
al' vender za popisat ni
kol'k' hudiga stori.

Posebno gospodarje
pijanost rada 'ma,
kater' se je ne varje,
mu hitro vse proda:
živino, polje ino les,
verjamite, vse to je res;
tud' večkrat dušo in telo
izdaja hudimo.

Pijanc v taberni pije,
razsaja kakor zna,
pozabi na te svoje,
ki jočejo doma;
otroke in ta vboga mat',
njih doma stiska hudi glad,
tud' strehe rebra kažejo,
pijance tožijo.

Zdaj pride od grajščine,
za dajo segac'jon,
ne najde v štalci žvine,
ne v hramu belih kron;
al' dacija bo mogla bit',
mu reče segac'jon srdit,
al' bo v nedeljo boben pel,
kaj boš pijanc začel?

Ti bo beraška palca
podana v roke zdaj,
katera bo pijanca
živila zanaprej;
si tol'kokrat nezmerno pil,
zdaj se boš s'romak sovzil,
po tujih kočah prenočval,
na golem tlehú spal.

Pa tudi za mladino,
pijanost pridna ni,
še hujši kakor žvino
mladenča naredi,
de se okolj potepljejo,
kervavo se pretepljejo,
ponoči delajo nemir,
so hujši kakor zvir.

Če le kateri ima
v žepu grošev pet,
si hitro kupi vina,
le d'narjev ne terpet,
si zbere eno al' pa dve,
de ž njimi v oštarijo gre
in se privleče drugi dan
prot domu ves pijan.

Se nosi kakor šribar
pa je le kmetški fant,
je šošter al' pa žnidar,
'ma ves gosposki gvant.
Klobuček 'ma na glavi tak,
zavihan in iz zajčjih dlak,
bi rad, da bi čistili ga,
kak sina kraljovga.

Cigare si kupuje
in zlate ketnice,
de ložej zapeljuje
nedolžne deklice.
Štimano hodi sem in taj,
ko misli da je Bog ve kaj;
pa dostikrat še tak bahač,
tud' nima svojih hlač.

Pa roženkranc moliti,
je takiga zloj sram,
se v cerkvi prikloniti,
pred božjim tronam tam,
pri sveti maši še nek'tir,
se vstopi kakor oficir,
se pogovarja in smeji,
le to ga veseli.

Črez teden kaj zasluži,
v nedeljo zapodi,
po noči v kaki luži,
na cesti obleži;
v nedeljo pije celi dan,
je v ponedeljek zlo bolan,
tak za vas fante je vsagdanji čas,
oh kaj le bo za vas.

Deklete tud' gotovo,
celó nič prida ni,
so pravo ogledalo,
grde neumnosti;
štimano se oblačijo,
in se okoli vlačijo,
in hodjo s fanti v krčmo pit',
ko jih ni nič sram grešit'.

Ve deklice poštene,
mi ne zamerite,
če k'tero kaj zadene,
se pa poboljšajte;
saj morate mi ja verjet,
da je med vami dost' deklet',
ki znajo glih tako ravnat',
kak čem naznanje dat.

Nek'tera bode rekla:
oj to pa že ni res,
al' vari se ti, dekla,
da ne boš tudi vmes;
en malo ozri se okolj.
boš vidla, slišala dovolj:
kak' čenčijo deklete zdej,
kak' nos'jo se, poglej!

So dve al' tri skup zbrane,
al' če jih je še več,
znajo take marne,
da se ni šika reč:
glej, ta je fest, pa on še bolj,
pa tisti mi je bolj povolj;
ko tol'kokrat mi piti dá,
ne bom pustila ga.

Ze komaj bi dobila,
to jo čez vse skrbi,
da bi se omožila,
drugač za živet' ni.
če ji pa to mogoče ni,
pa misli tak' in govori:
„Bom rajši šla za oferco¹
v kako bajtico.“

Al' kadar se deklice
štimano nosijo,
tam rade za planince,
na starost prosijo,
dokler rad jih ima fant,
ta čas ima ves židan gvant,
na stare dni ji pa velja,
da le eno kiklo 'ma.

Nektera je zlo taka,
se lišpa na vso moč,
je pisana ko sraka,
še v kikli 'ma obroč,
so tedaj jo veseli,
da vse okoli nje šumi,
da je široka kakor pav,
le tedaj ji je prav.

Ker tol'ko je beračev,
in gizdavih deklet,
zato pa tud' beračev,
ne manjka še na svet;
v mladosti vse zapravijo,
na starost bos hodijo,
po svetu kruha si iskat,
ker jih primora glad.

Ne boš ga ti dobila,
saj mene si je 'zbral,
ko sva govorila,
je meni tako djal:
„Glej tol'ko premoženja 'mam,
te tud' za ženo vzeti znam,
le bodi zvesta mi vselej,
za drugimi ne poglej!“

Bi raj doma ostala,
bi k maši kar ne šla,
pa s tem bi razžalila,
jaz moj'ga fantiča,
vem, da bo gledal za menoj,
zato se spravila bom taj,
pa naj odmol'jo roženkranc,
tist ni za moj gertanc.

Raj vzame ogledalo,
pred njim obrača se,
kak b' se še kaj dalo,
izlišpati lase;
še zmiraj nekaj ji fali,
še v cerkev se ji ne mudi,
če pride le po zadnji križ,
vse drugo jo v uho piš.

Tam v cerkvi se pod koram,
v kak kotek prisloni,
se vedno pogovarja,
še glasno se smeji;
da pridgo bi poslušala
in se kaj poboljšala,
vse to si noče v misel vzeti,
zna sama prav živet'.

Ko maša je minila,
pa 'z cerkve ven leti,
da bi ta prva bila,
se še ne poškropi;
prav skrbno gleda zdaj povsod,
no kje bo v oštarijo pot,
po tisti cesti se podá,
ko je navajena.

Če svojega zagleda,
se zlo razveseli,
ta prva je beseda,
ki ga nagovori:
„Preljubi moj, kako še kaj,
za en firkel vinca mi zdaj daj,
bom s teboj v oštarijo šla,
da boma pila ga.“

Ste slišali preljubi,
kak' se po svet' godi?
Tako živijo zdaj ljudi,
kak' ajdi svoje dni;
preljubi moji, prosim vas,
življenje tako ni za nas,
če hoč'mo boljše čase 'met,
moramo drugač' živet'.

Kateri bojo brali,
to moje pisanje,
večidel bojo spoznali,
de kaj resnično je,
nekteri bodo se smejali,
spet drugim pa ne bode prav;
pa kter' se bo čez to jeziv,
je vsega tega kriv!

¹ Oferca = bajtarica. Na Pohorju ni slab pomen, pač pa v dolinah: vlačuga.

Vsebina 22. zvezka.

	Stran
Spomini na dr. Frančiška Lampeta. II. (Spisal Kan. <i>Andrej Kalan</i>)	
— III. (Spisal <i>dr. Evgen Lampe</i> .)	673
O ta testament! (Novela. — Spisal <i>Podgoričan</i> .) [Dalje.]	678
Perica. (Po narodnem motivu. — Zložil <i>E.</i>)	685
Vrbi žalujki. (Zložil <i>Ž. O. Golobov</i> .)	685
Njiva. (Črtica iz vasi. — Spisal <i>Tatjan</i> .)	686
Mestne slike. (Spisal <i>Ivan Marin</i> .) V., VI.	692
Solza. (Zložil <i>A. Zdenčan</i> .)	694
Ob Dantejevem spomeniku. (Spisal <i>dr. Josip Gruden</i> .)	695
Ob tamburici. (Zložila <i>Ljudmila</i> .)	699
Socijalni pomenki. (Piše <i>dr. Ivan Ev. Krek</i> .) [Dalje.]	699
Književnost	702
<i>Hrvaška književnost</i> . Alberto Weber: Pjesme.	
Glasba	703
Missa pro defunctis.	
Razne stvari	703
<i>Naše slike</i> .	

Na platnicah.

Pogovori. (Dalje.) — *Nekaj pesmij žurija Vodoznika*, 14. Pesem od skomerskega mežnarja. — *Nagrade*.

Slike.

Poroka sv. Katarine	680
Piskrovešček	681
Lanéna žetev v Tatrah	688
Žužemperk	689
Dantejev spomenik v Tridentu	695
Skopulja	697

Listnica uredništva: Gosp. *E.* v *G.*: Vaše pesmi pridejo na vrsto, kolikor še niso objavljene. Pisali bi Vam na dom, če bi nam bilo znano Vaše sedanje bivališče. Oglasite se nam kmalu! — G. *Z.* v *L.*: Pisali ste nam, da naš list ni svoboden in ste to dokazali s tem, ker se izogibamo v slikah nagote. Ravno tako lahko bi mi rekli, da svobodnjaki niso svobodni, ker se izogibajo vsake krščanske misli. Videli bode, da bomo še krasne stvari prinesli v svoj listu. Ali se zde komu „svobodne“ ali ne, nam je vse eno, mi moramo gledati na to, da so lepe in dobre. Sploh je pa „svoboda“ pojem, ki Vam ga priporočamo v razmišljanje. — Gosp. *P.*, učitelj v *P.*: Vašo sliko smo našli in jo dali reproducirati. Ko jo porabimo, jo vrnemo. — Gdčna *T.*, učiteljica na *Š.*: Srčna hvala za krasne fotografije, poslane nam po g. D. Naredile se bodo prav lepe podobe iz njih. Tudi za popis poskrbimo. — G. *M.* v *L.*: Pisali ste nam, da bi morda kazalo, če bi „Dom in svet“ izhajal le enkrat na mesec, a v povečani obliki. Ta nasvet ima marsikaj dobrega. Ilustracijski del bi bil boljši, povesti ne tako trgane, več pisateljev bi lahko hkrati nastopalo, tvarina bi bila mnogovrstnejša v vsaki številki itd. Mi ravno premišljujemo, kaj bi se dalo ukreniti, da bi list čim najbolj napredoval. Vsak nasvet hvaležno sprejmemo.

Dobé se še letniki: IV. po 4 K, V. po 6 K, VII., VIII., IX., X., XI. in XII. po 8 K.

in nezadovoljno gledate v svet. Skoro bi sodili, da ne čutite prav tako, kakor požete. Tu in tam hočete biti šegavi, a odkrito rečemo, da se Vam prav dobro ne posreči. „Sanje“ so le res prazne sanje — pa v natis bi jim ne dovolili, ko bi bila tudi oblika dovršena. „Tvoja lepota“ je sicer drastično popisana, a če tudi originalno, vendar bolj smešno, nego prepričevalno. „Mati in hči“ kažeta razmerje, ki ni preveč verjetno. Da bi petnajst let stara deklica imela „cele sklade pisem v sobi“ — se res ne spodobi. Da bi moglo materi tako očitati tako dekle in reči materi, da ni greh, če greši, je nemoralno!

Vidite, precej rečij je, ki bi jih ne želeli v Vaših „Utrinkih“. Kar se tiče oblike, no, ne moremo ravno reči, da je slaba. Kaže, da imate precej spretnosti, akoravno so moške rime tu in tam jako malo „moške“, druge pa precej krepke. Kaj naj Vam torej s splošno sodbo rečemo? Vaditi se Vam bo treba, to je gotovo; a bolj, kakor za obliko, morate pač skrbeti za dobre, logične in estetične misli. Svet naj Vas uči čutiti, pa potem skušajte lepo ubrati strune, ki naj v blagi besedi razodevajo Vaše čute. Potem boste mogli res pridobiti si srca, drugače boste zastoj zdihovali: „Ah, pridi srce!“

G. M. J. v Š. Vi želite, da se natisne Vaša pesem v našem listu. Želja ni napačna, a pesem ni „sposobna“ za to. Kaj moremo mi zato, če naši bralci ne bi marali pesmi, ker je za njihov okus gotovo neužitna. Dasi opevate „berača“, ki sicer ni salonska prikazen, vendar bi ga morali vsaj tako pripraviti, da bi smel stopiti v krog naših pesmij. Besede, ki jih rabi, so pač primerne beraškim ustom, a natisniti vendar ne kaže vsake, ki jih taki ljudje govoré. Vemo tudi, da berač ni izdelal več šol, a pesnik o njem mora slovnico že poznati in nekaj pravil, kako lice mora imeti pesem, vsaj v današnjih dneh. Kdo sme n. pr. pisati zdaj: „Po koncu sem enkrat nosil tud glavo“, ali: „Kaj vendar meni je sedaj počel, edino mi ostane — umret.“ — Tudi rime so tako navadne, kakor besede. Morebiti imate kaj pesniške zmožnosti, a iz te ene pesmi je ni spoznati. Če mislite, da ne morete časa za kaj boljšega uporabiti, no, le merite besede, pa jim dajte tudi dobrih mislij in primerno obliko; potem, če že ne „bodete samogli (!) s (!) drugimi možmi na poetskem polju delovati“, bodete vsaj sebe kratkočasili, ko boste pozneje brali svoje izdelke. V taki obliki in s takimi mislimi pa za enkrat niso za javnost. Zdravi! M. B.

Nekaj pesmij Jurija Vodovnika.

14. Pesem od skomerskega mežnarja.

Skomerski mežnar je že star,
že sivo glavo nosi,
pa še hodi pred oltar
ino lepo Boga prosi.

Leta entavžent sedemsto
devetdeset in ana
sem biv položen v zibiko.
Povili so me mama.

Tri leta so me zibali
in z mlekom me dojili,
s krompirom so me spizali,
de so me gor zredili.

Ko sim še mahen otrok bil,
sem ljubo žvinco pasel,
sem kruhek jedu, vodo pil,
sim lahko vel'ki zrastel.

Ko sem malo veči bil,
sim k sveti meši strego,
ko sem dosti vel'ki bil,
sim kmetom platno delo.

Te je meni dobro šlo,
sim lahko pil in jedo,
sim štrečno zdelo, d'nar dobil,
sim se za mizo vsedil.

Zdaj moram bit' za mežnarja,
po štrikah se obešat,
pogosto moram vince pit,
de preveč ne opešam.

Včasih zlezem gor na kor,
de farmanom zapojem,
če vidim pa kak hrastov štor,
koj grem k prijat'lom svojem.

V skomerski vesi sim jaz doma
v raztrgani kočuri,
moj oče so jo cimprali,
not še prebiva sin njih Juri.

Nagrade. Opozarjamo gospode pisatelje, da naj do 8. grudna t. l. pošljejo povesti, za katere šele prejeti nagrade, razpisane v 16. številu t. l., in sicer oddamo dve nagradi po 200 K za dve dobri povesti, ki naj obsegata približno po 2½ do 3 tiskane pole, in nagrado 500 K za dobro povest (roman) v obsegu 7—8 tiskanih pol.

Urednika: Dr. Mihael Opeka za leposlovje, dr. Evgen Lampe za znanstvo in ilustracije.
Založnik in lastnik „Marijanišče“.

nega spomina. In upamo, da se ga bo, če je res vse minljivo, kakor poje v drugi:

Minljivost.

Pod lipo košato
tu v senci sedim,
prekrasne narave
se krog veselim.

Tu pevci krilati
veselo pojó;
cvetlice duhteče
krog mene cvetó.

A kaj, ko veselje
minljivo je to.
Saj kmalu krasota
minila ta bo.

Jesen zamorila
cvetlice bo te.
Ah, vse bo minilo. —
Ni srečno srce.

Tudi pesmica, ki se o njej ne more reči, da je — prazna in za nič. Seve, rime niso ravno posebno „močne“, ideja ne bogve kako originalna, a je vendar pesem vsaj „merjena in ne žali ušesa“. Upamo, ponavljamo, da bo spomin na minljivost tudi pripomogel, da mine tista nepotrebna otožnost iz srca, in da izpod tega ne nespretnega peresa priteče pesem vesela in zdrava, ki bo obujala ne samo jesenske ampak tudi blažilne in srčne čute. Kaj ne, da je tudi takim Vaše srce pristopno? Da se torej kmalu oglasite i ž njimi. M. B.

Nekaj pesmij Jurija Vodovnika.

15. Slomšek naš opat!¹

Imenitno mesto Celje!
To je star pregovor tvoj.
Le obhajaj zdaj veselje
in hvaležno pesem poj.
Spolnjene so tvoje želje —
kar smo pozeleli vsi,
da bi prišli Slomšek v Celje
in pri nas za opata b'li.

Zdaj o Slomšku zapeti
čem k veselju vsem ljudém;
da sem včakal še na sveti,
od veselja še ne vem —
da so prišli v naše kraje
góspod Slomšek še enkrat.
Pros'mo jim za ljubo zdravje
ljuba sestra, ljubi brat.

Blizu Šmarija so rojeni
v letu tisoč osemstó,
v božjo voljo izročeni
Bogu služ'li so lepó.
So v nedolžnosti živeli
srca čistega so b'li.
svoje stariše v časti 'meli
in so mladi v šolo šli.

Dolgo let so se učili,
se na maštvo šolali;
ino lepo se zúčili,
da so mašnik gratali.
Prej, kakor so mašnik bili
so že prid'g'vali lepó,
koder oni so hodili,
vse jih je veselo b'lo.

Svete žegne so dobili —
pri Novi cerkvi b'li kaplan;
lepe rož'ce zasadili,
da še zdaj cvetijo nam.
Rožice so lepe „Pesmi“,
k' so jih oni zložili,
da naše srce zdaj veselo
ko se ná njih spomnimo.

Ignac, gnadljiv škof to zvejo,
kaj so Slomšek za en gospod,
k novi cerkvi po njih grejo;
so peljali jih odtod,
gor v Celov'c so jih poslali,
jim študente dali črez,
jim špirit'val ime zbrali
žegnaj jih svet' Duh z nebés.

Vel'ko skrbí so imeli,
vse so lepo vižali;
zraven so tud' nam k veselji
dosti bukev spisali.
Lepih pesém brez števil,
k' so jih oni zložili,
zraven tist'ga „opravila“
k' so jim ga Firšt nalóžili.

So b'li dékan vuzeniški
in nadžupnik, rat gospod;
ino svetovav'c škofjski,
ko znajo te resnice pot.
Franc Ksaveri, knez gnadljivi,
so jih k seb' zaklicali,
da so nam jih zapustili,
ko so s téga sveta šli.

Zdaj so prišli od škofije
prav z veseljem v Celje k nam.
Sveti Duh naj milost vlije
črez njih in čez njihov stan
žegnano pastirsko pal'co
so prejeli od Boga,
zapuščeno gospod Franca
rajnega apta celjskega.

Bog jih vižaj in rengiraj
na ti stopnji dolgo let;
sveti Duh jih tud' obciraj
s svojo gnado na tem svet'.
Da bi srečno zdaj nosili
le-to težko butaro
in v nebesih lon dobili,
kjer plačilo večno bo.

Jaz se zdaj priklonim tudi,
prej ko sklenem pesem to.
Nisem vreden tem' gospodi
kušnit' žegnano rokó,
Kušnem na duhovno vižo
v krilu suknjo njihovo,
za vsakdanjo mojo špižo —
njih spomin mi v srcu bo.

Jaz bom za njih Boga prosil,
dokler bom na svetu živ;
njih spomin bom v srcu nosil
al' bom jedev al' bom piv,
al' bom hodil, al' bom sedel —
al' bom pisal, al' bom bral.
Če bom kako pesem zložil
jo bom jim pregledat dal.

¹ Gospod Vid Janžekovič, kapelan v Čadramljah, nam piše: Za sedaj pošljem eno Jurij Vodovnikovih pesem. Narekoval mi jo je na pamet cestni kamenolomec, 75 letni starček Andrej Pačnik. Zapisal sem jo z istim naglasom, kakor je narekovavec naglašal. V peti kitici („Svete žegne . . .“) zadnji dve vrsti za prejšnjimi šepati. Mogoče, da ste Vodovnikovi; lahko tudi, da je prvotne besede starček že pozabil in si jih „po svoje“ napravil.

tedaj pač ne moremo zavodu lista vzeti, tem manj, ker bi list tudi sedaj še takoj občutil veliko gmotno izgubo, ako bi moral imeti svoje lastno drago upravnništvo. Pokojnik je hotel list že meni podariti, pa ravno ti oziri so me nagnili, da sem podaritev odklonil, in rajnega, da je izpremenil svoj sklep.

Kakor se vidi iz tega, se pri listu razven osebe urednikove bistveno ne bo izpremenilo prav nič. Sotrudniki mu ostanejo, in tvarine je še od prej toliko, da smo za sedaj brez vse skrbi. Zlasti s slikami je list tako dobro preskrbljen, da zremo z zaupanjem v prihodnost.

Trudili se pa bomo na vso moč, da pridobimo listu še novih sotrudnikov. Razširili bomo po moči svoje delovanje na različne stroke, da bo list mnogostranski in splošno zanimiv. Skrbeli bomo, da bo pisan živahno in da bo zlasti književna naznanila prinašal redneje in hitreje, nego doslej.

Smer listu ostane povsem ista, kakor je bila doslej: Iskali bomo resnice in lepote v svitu katoliške vere, in kar bomo po svoji vesti spoznali za resnično, dobro in lepo, le to bomo podajali svojim naročnikom. Svesti

smo si velike odgovornosti, a z zaupanjem v božje varstvo in v pomoč svojih prijateljev bomo delovali vstrajno in nevstrašno.

Slednjič še jedna beseda prijateljem in častivcem rajnega gospoda urednika! Naš list mora svojemu ustanovitelju postaviti dostojen spomenik. Imam sicer v rokah dovolj gradiva za obširen življenjepis, vendar ga v listu nečem preveč raztegniti. Pokojni je bil v zvezi skoro z vsemi odličnejšimi pisatelji in umetniki in je deloval v najrazličnejših strokah. Ako bi jeden pisatelj sam popisoval to delovanje, sodil in opisoval bi ga morda jednostransko. Zato bom podal le kratek obris njegovega življenja in sliko notranjega razvoja. Prosim pa vse njegove prijatelje, da mi pošljejo o njem črtice, v katerih se bo iz njegovih besed in dejanj kazal njegov značaj. Te črtice bomo objavljali pod naslovom „Spomini na dr. Fr. Lampeta“. Mislim, da mu tako postavimo najlepši spomenik in njegovim prijateljem najbolj ustrezemo.

*Dr. Evgen Lampe,
semeniški prefekt in začasni
vodja „Marijanišča“.*

Nekaj pesmij Jurija Vodovnika.

13. Pokopač.

Vse me črti in se boji,
beži pred mano vse;
pa slednjič ste le moji vsi,
karkolj vas živih je.

Jaz grem od vasi do vasi
brez vsega baranja;
od daleč jok mi prot' hiti,
že znam za vsacega.

'mam ograd z rožami obs'jan,
ki cvetejo lepo;
je z živim plotam ves obdan —
pokojnih dom je to.

V prijaznem miru tu vse spi,
prepira, krega ni;
počiva vsaki brez skrbi,
jih mirit' treba ni.

Nevesta poleg ženina
tu haja, sladko spi;
sovražnik poleg sovražnika
v prijaznosti leži.

Mladeniča nada ino up
pod prstjo tu prhni;
pokončal vse je smrtni strup —
v spomin mu križ stojí.

Tu shranjen kralj ino berač
sta se pobratila;
je bil kdo vitez al' orač:
enaka sta oba.

Odprt je vsakemu moj hram,
naj bo al' star al' mlad;
mu streho in blazino dam,
rekoč: Počij se brat! —

Ko pride vrsta pa na-me,
— morbit' že skoro bo —
tud' mene, grobar, vsmili se
in deni spat telo!

In duši Bog vse dobro daj,
naj vživa večni mir,
v njen pravi dom — naj pride v raj —
kjer sreče vse je vir.